

Aktuality

8

ASOCIACE PRO URBANISMUS A ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

výroční shromáždění 28.5.1991

U S N E S E N Í

1. Shromáždění schvaluje zprávu kontrolní komise, přednesenou J.Červeným.
2. Shromáždění schvaluje členský příspěvek na rok 1991 ve výši 200 Kčs. Dále shromáždění souhlasí se snížením ročních příspěvků těm členům, u nichž to bude zdůvodněno sociálními hledisky. Rada zváží výši přidělené částky prostředků do regionálních skupin Asociace. Část příspěvků bude použita ke vstupu Asociace do ISOCARPU.
3. Výroční shromáždění pověřuje Radu Asociace vypracovat návrh na koncepci struktury územního plánování a všech jeho pracovišť a návrh urychleně předložit MŽP a p.ministrovi Dejmálovi. Přednostně bude návrh řešit problematiku existenčně ohrožených pracovišť. K tomu si Rada přizve zástupce všech stávajících pracovišť a reg.skupin a navrhne způsob projednání.
4. Shromáždění ukládá legislativní skupině Asociace uzavřít návrhy v komoře, novele zák.50/76 a vyhlášky 84/76 a se zněním seznámit členy Asociace.

Výročního shromáždění se účastnilo
115 členů Asociace (to jest 51,1 %) a 51 hostů

Projev předsedy Asociace ing.Karla Nettwalla

Dámy a pánové, vážení hosté, milí kolegové !

Při přípravě mého vystoupení mi bylo jasné že suchopárná výroční zpráva, na jaké jsme byli zvyklí, není to co bych měl do úvodu našeho shromáždění říci. Své vystoupení považuji spíše za úvahu o "stavu unie" - tedy stavu urbanismu a územního plánování a za úvod do diskuse.

Při bilanci naší činnosti by bylo vhodné vycházet z programového prohlášení a usnesení ustavujícího shromáždění. Podíváte-li se na programové prohlášení, bude Vám zřejmé, že nelze postupovat bod po bodu. Pokud byste ho přečetli pečlivě, uvědomíte si, že základní úkol oboru pro současnou etapu tam jasně formulován není, ačkoliv do jisté míry z ostatního vyplývá. A tím je podle mne účast Asociace na vytvoření nového systému územního plánování a urbanismu v naší zemi. Před rokem jsme to tak naléhavě nechápali. Proklamovanou činnost lze rozdělit do těchto logických problémových bloků:

- budoucí podoba systému územního plánování,
- s tím související za prvé vztahy k státní správě, samosprávě a organizacím,
- za druhé legislativa,
- dále školství a teoretická činnost,
- a konečně organizační činnost Asociace včetně osvěty, publicity, zahraničních vztahů příp. hospodářského působení.

V tomto členění se pokusím říci, co považuji za podstatné.

Tedy k budoucí podobě systému územního plánování:

V současné době se prosazují v celé společnosti a tedy i v našem oboru dvě tendence. Jednak snaha udržet co možno nejdéle dosavadní struktury, jednak snaha rozbít všechny zděděné struktury a začít od čistého stolu. Ani jedna krajnost není pro nás vhodnou cestou, zejména ne ta druhá. Obor je typickou činností kontinuální, kde dlouhodobě získané znalosti jsou hlavním kapitálem.

Za uplynulý rok jsme se mohli seznámit alespoň částečně s tím, jak funguje obor v zahraničí a ne nepoučné je, jak fungoval u nás před válkou. Je zřejmé, že budoucí podoba u nás by se měla blížit tomu, jak je formována tato činnost v "normálních" zemích.

Ze srovnání docházíme k závažnému faktu, který si musí ujasnit každý z nás. Část činnosti oboru nesporně patří do sféry státní správy a samosprávy, značná část činnosti však do sféry komerční. V naší, dnes chudé zemi, je činnost hrazená z rozpočtu luxusem. Jsme však přesvědčení, že právě ekologická, estetická i etická devastace naší země a naše neznalost v ekonomickém chování v území, vyžadují, aby tato rozpočtová sféra, tedy odborný dohled v území, byla kvalitní a schopná hájit obecné zájmy a že se bohatě vyplatí. Stojíme tedy před rozporem. Potřebujeme kvalitu, ale nemáme ji možnost zaplatit. Značná část činnosti v územním plánování musí být komerční. Ale pod odborným a kolegiálním dohledem, k čemuž je naprosto nutná komora.

Uvedený vztah polohy správní a komerční si musíme ujasnit při posuzování všech existujících urbanistických pracovišť a jejich dalšího osudu. I když se to zdá logické, zdaleka tak neuvažujeme.

Považuji však za potřebnou ještě jednu poznámku. Myslím, že se osvědčilo spojení funkce nositelů znalostí o území (a v bývalém systému také omezeného odborného dohledu) s praktickou tvůrčí urbanistickou činností. Úplné odtržení budoucí rozpočtové urbanistické činnosti od tvůrčí práce a rozbití všech existujících týmů je tedy nutno opatrně zvažovat.

Co v tomto směru učinila Asociace ?

Vše co učinit mohla, lze pouze ve spolupráci s gestorem oboru, tedy MŽP. Především se snažíme zachovat zmíněnou kontinuitu znalostí a přijatelné zabezpečení jejich nositelů především malých a nejvíce ohrožených pracovišť, jako jsou regionální urbanistická střediska a útvary hlavních architektů, kterých je řada a samotné se neuhájí. Tím nechceme říci, že velká pracoviště jako Terplan či VÚVA stojí mimo náš zájem. Nesporně patří do budoucího systému územního plánování, ale jsou samočinně pro MŽP partnerem.

Se situací ÚHA vás seznámí v diskusi pan arch. Mundil. O osudu regionálních urbanistických středisek jsem se účastnil jednání já, a proto sdělím základní informace v rámci svého vystoupení. Není nutné probírat vývoj jednání od léta loňského roku, zainteresovaní ho znají, byl publikován také v Aktualitách. Současný stav je takový: MŽP, ústy pana ministra i návrhem řešení pana náměstka Říhy, jasně sdělilo, že tato pracoviště chce udržet a to ve formě rozpočtové, ale při posledním jednání 14.5. byla jiným útvarem MŽP zdůrazněna forma příspěvková. K formě se snad vyjádří ve svém vystoupení představitel ministerstva, stejně jako k tomu, jakého počtu pracovníků by se toto řešení týkalo, zda všech či některých, zda jen bývalých krajských či všech US a zejména kdy je ustavení nové formy reálné či zda bude nutné volit stadium přechodné. Faktem je, že v rozhodnutí už nyní hrají roli týdny, ne-li dny, protože rozpad Stavoprojektů a středisek nezadržitelně pokračuje a týká se už nosných pracovníků. Především k těmto pracovištím se vztahovala má myšlenka o prospěšnosti spojení správních činností s činností tvůrčí.

Dále se snaží Asociace podpořit vznik komory. Také o komoře více v diskusi. Současná situace bezvládní není trvale únosná. Přesvědčujeme gestora oboru, že je potřebné, aby do doby vzniku komory, která reálně nemůže začít působit dříve než za rok, převzal dohled nad urbanistickým projektováním (včetně samostatné tzv. "zvláštní způsobilosti" pro územní plánování). Myslíme si, že by měl vzniknout co nejdříve ceník urbanistických prací, který je běžný v "normálních" zemích.

K otázce cen v urbanismu mi dovoluji několik vět. V bývalém systému byly deformovány všechny ceny. Obecně byla mimořádně podhodnocena duševní práce a tedy i cena projektové činnosti. Stojí-li dnes průměrná hodina urbanistické práce v SRN či Rakousku kolem 100 DM, něco to signalizuje (samočřejmě je to hodina efektivněji vynaložená než u nás). Naše ceny projektů se musí postupně dostát do relací s ostatními cenami na trhu. Proto úvahy o tom, že musíme pracovat stále levněji, nemohou déleodobě obstát. Výrazně levněji mohou pracovat dočasně někteří jednotlivci spíše na bázi melouchařské při zaměstnání, nikoliv však seriózní samostatný podnikatel.

Nyní ke spolupráci se státní správou, poslanci, partnerskými organizacemi. Především je to MŽP. Jsme přesvědčeni, že zařazení oboru do resortu životního prostředí je dobré. Životní prostředí a územní plánování spolu nerozdílně souvisí. Má to ovšem v naší realitě nevýhodu, že tento resort převzal z minulého režimu tak tíživé dědictví, že se našemu oboru dosud účinně ne-

věnoval. Trochu se podepsalo ochránářské pojetí pana ministra Moldana. S nadějí jsme vyslechli ve sdělovacích prostředcích postoje k územnímu plánování pana ministra Dejmalu. Asociaci je na ministerstvu nasloucháno, je brána jako partner. Želobu konkrétní výsledky nevidíme a územní plánování je dosud na ministerstvu Popelkou. Je to právě MŽP, které musí usměrnit převod systému našeho oboru a to ve vazbě na změnu celého systému ve společnosti. Zvláště bych se zmínil o úzké vazbě územního plánování a regionální politiky. Nebylo by dobré, kdyby v jiné formě trvala dvojkolejnost mezi územní a ekonomickou regulací regionů. Chápeme, jak mnoho, zejména ve správní oblasti je nevyjasněno (např. územně správní reforma). Je však nebezpečí, že naše pracoviště zaniknou dříve než bude nový systém územního plánování rozhodnut.

V zákonodárných sborech máme dva členy Asociace. Prozatím byla potřebná spolupráce v ČR při projednávání zákona o komoře. Pomoc pana doktora Ježka byla účinná a doufejme, že povede k cíli. Užší spolupráci musíme udržovat s výbo-rem pro životní prostředí a urbanismus ČR.

Spolupráce s Obcí architektů nebyla jednoduchá, mimo jiné v přípravě zákona o komoře, ale jsme přesvědčeni, že společnou řeč nacházíme. Malé kontakty jsme měli prozatím se SSI a želobu žádné s ekologickými iniciativami. Nepodařilo se také účinný kontakt se Svazem měst a obcí, částečně díky postupnému přerodu této organizace. Na Slovensku sice pokus ustavit organizaci urbanistů byl, ale prozatím tam pro nás partnerská organizace nevznikla. Částečně je to způsobeno tím, že většina pracovišť územně plánovací praxe je soustředěna do jediné organizace - Urbionu.

K legislativě bude mít samostatné vystoupení garant Asociace za tuto činnost arch. Körner. Myslím, že můžeme říci, že jsme v oblasti legislativy nezanedbali nic závažného. Výsledek je srovnatelný s výsledkem činnosti Obce architektů, která k tomu měla placené pracovníky. Za touto činností se skrývá mnoho desítek hodin více než desítky obětavých aktivistů. Naše nové zákony vznikají velmi těžce a hekticky a to zejména v tom stadiu, než se vůbec dostanou do zákonodárných sborů.

Další problematikou je školství a teoretická činnost. Také zde bychom si měli klást otázku, jaká je podoba v "normálních" zemích. Ze srovnání vynikne především, že nemáme multidisciplinárně pojaté studium našeho oboru. Prozatím neměla Asociace a její rada sílu toto studium iniciovat. Signalizován je problematický jev: Úsilí o podobně profilované studium je na nově vznikajících regionálních vysokých školách a na stavební fakultě. Myslím, že nemáme tak moc kvalifikovaných odborníků na tříštění sil.

Dále ze srovnání se západem vynikne skutečnost, že v zahraničí je značná část teoretické činnosti vázána právě na vysoké školy a nemalá část výzkumu je komerční. Ke školství budou také samostatná vystoupení.

Na tomto místě bych se chtěl zmínit o disciplínách našeho oboru, které jsou v současnosti naší slabinou - které neumíme. V první řadě jsou to mizivé znalosti ekonomických aspektů oboru. Při dosavadních kontaktech a seminářích se západními odborníky, ekonomy-urbanisty, vyniklo, že se s nimi dokonce obtížně domluvíme. Nejasností kolem přestavby Smíchova jsou toho přímo klasickým příkladem. Ani špičky naší odborné veřejnosti se nedovedly orientovat v manažerské a investorské stránce věci. Naš obor, správa i města naléhavě potřebují urbanistické ekonomy a manažery. Bez jejich účasti naše plány nejsou v tržní ekonomice reálné, použitelné.

Dále musíme změnit svůj přístup k problematice životního prostředí v nejjširším slova smyslu. Optimalizace z tohoto hlediska musí být prvořadým východiskem i cílem. Počínaje např. ekologickou únosností území, sledováním faktoru času v nápravě stavu atd. Rovněž bez toho nemůže výsledek naší práce obstát. Územní plánování má v naší devastované zemi velkou šanci stát se základem nástrojem ekologické nápravy.

Konečně třetí oblastí, kde dosud neumíme je problematika sociální. Máme vynikající sociology-urbanisty, ale ve své praxi neumíme jednat s veřejností. Dosud byl našim objednavatelem centralistický stát, nyní jím budou občané. Jejich potřeby a představy jsou rovněž východiskem naší činnosti a jejich uspokojení také naším cílem.

A nyní jen stručně k vlastní organizační činnosti Asociace. Když jsme ji před rokem zakládali, představovali jsme si, že bude alespoň částečně fungovat na profesionální bázi, že bude mít kvalifikovaný, placený, byť omezený sekretariát. Finanční situace nám to nedovolila. Nezáskali jsme dotaci, nemohli jsme si na sebe výrazněji vydělat a máme prakticky jen příspěvky a vložné. Proto funguje Asociace výhradně na základě času, který jí mohou členové věnovat vedle svého zaměstnání a do značné míry amatérsky. Především proto jsme zvládli jen to, co je vám známo nebo s čím vás dnes seznamujeme. Myslím však, že to funkčnost a opodstatněnost Asociace nijak nezpochybnuje.

Těžiště činnosti mělo spočívat v práci rady a regionálních a odborných skupin.

Rada samotná fungovala. Je v plném počtu 17 členů (doplněná po odchodu dvou členů dle stanov). Slabinou činnosti je to, že většina členů rady je mimopražských, takže operativní činnost spočívá na šesti z osmi členů pražských. Vyzdvihnout je nutno práci tajemníka. Nedostateč-

ný byl kontakt rady a regionálních skupin, zvláště tam, kde není region zastoupen v radě.

Jak pracovaly regionální skupiny posoudíte sami nejlépe. To závisí na místní iniciativě. Odborné skupiny pracovaly jen některé. Ostatní jsme nedokázali v činnosti podnítit. Kromě legislativní skupiny funguje skupina pro hodnotové vztahy v území, která nyní připravuje ve spolupráci s nizozemskými odborníky seminář zaměřený výrazně praktičtěji. Podobné vztahy navázali v Brně. Metodická skupina spíše prostředkuje informace, na čem se kde pracuje. Z důležitých činností se nepodařilo zahájit činnost skupiny pro tisk a informace. S tím také souvisí neinformovanost členů. Osvěta oboru byla zcela nedostatečná. Rada to prostě ve svém složení nezvládla. Žádám na tomto fóru o pomoc. Nemůže to suplovat tajemník, případně předseda, kteří redigují naše Aktuality. A podobně je tomu také se zahraničními vztahy. Navázali jsme kontakty s mezinárodní urbanistickou organizací ISOCARP, trvá nabídka našeho členství v této organizaci, dva členové rady byli na kongresu ve Varšavě a ISOCARP hodlá v Praze uskutečnit své příští zasedání. Rada nenašla žádného člena či spolupracovníka, který by si tuto problematiku vzal za své. Podobně nerozvíjíme navázané kontakty v SRN, Rakousku a Nizozemí či Polsku. Relativně úspěšně pracovali operativně sestavené týmy Asociace při vyžádaných expertizách.

Zřízení hospodářské agentury Asociace v dosavadních podmínkách nebylo ekonomicky výhodné. Hospodářská činnost se omezila na zprostředkování několika úkolů, jak jste byli informováni v Aktualitách.

Vážení přítomní !

Prožíváme složitou dobu, kdy se struktury, které jsme zdědili, chvála Bohu, hroutí. Hroutí se však i dosavadní systém našeho oboru způsobem, jaký jsme si ne všichni uměli před rokem představit. Nelze pasivně čekat, až se zhroutí zcela. Při tom však, jak říká pan ministr Klaus, téměř všichni v této zemi čekají. Urbanisté asi nejsou výjimkou. Musíme si rychle ujasnit, jaký bude nový systém našeho oboru, jak ten dosavadní beze ztrát transformovat. Každý z nás si musí ujasnit, jak se v budoucnu chce a může uplatnit. Ministerstvo životního prostředí nám však musí vytvořit rámec - legislativní a správní. A také podat pomocnou ruku, případně poskytnout hladovou zeď pro nejbližší období. Věřím, že se to jak jemu, tak zemi vyplatí.

Myslím, že Asociace, v možnostech, které měla, prozatím své poslání neprohrála a může nadále plnit to, co jsme si od ní slibovali. Musí však být více těch, kteří jenom nečekají. A obávám se, že vás čeká dost, dámy a pánové.

Vážené dámy, vážení pánové,

na pozvání Asociace pro urbanismus a územní plánování se dne 5. května 1991 v Praze sešli zástupci dvaceti útvarů hlavních architektů z České republiky.

Dovolte mi v úvodu uvést několik statistických údajů:

- Pozváno bylo 32 hlavních architektů podle adresáře Terplanu z roku 1989. Z nám neznámých důvodů se nedostavili zástupci dvanácti ÚHA - většinou zařízení okresních úřadů na Moravě.
- Mezi účastníky jednání, kteří zastupovali celkem 600 pracovníků ÚHA byli i zástupci šesti zrušených, či nějakým způsobem transformovaných organizací. Mezi zrušenými organizacemi jsou bohužel i ÚHA bývalých krajských měst Ústí nad Labem, Hradec Králové a České Budějovice.
- Organizační začlenění ÚHA není jednotné. Většina ÚHA je součástí městských nebo okresních úřadů či dokonce součástí odborů těchto úřadů. Menší část tvoří příspěvkové organizace - např. Plzeň, Pardubice, Most - nebo rozpočtové orga-

nizace - např. Praha, Brno, Ostrava, Karlovy Vary. Určitými kuriozitami jsou ÚHA Krkonoš, který je zařízením Krkonošského národního parku nebo ÚHA města Karlovy Vary, který je rozpočtovou organizací města Karlovy Vary s působností pro čtyři lázeňská místa ve dvou okresech.

- Velikost jednotlivých ÚHA je velice rozdílná. Zatímco bohužel již zrušený ÚHA okresu Chrudim má jednoho pracovníka, má ÚHA hlavního města Prahy 276 pracovníků.

Zhodnocení současné situace.

Účastníci jednání vyjádřili názor, že žijeme v období, kdy probíhá opět jeden z cyklicky se opakujících honů na urbanisty, a proto všichni hledáme způsoby jak přežít. V této pro nás obor znepokojující situaci nemá příslušné MŽP žádnou koncepci a patrně ani není dostatečně informováno o skutečném stavu územního plánování. Nereaguje na rozpad oboru a to co vytvořilo - např. detašovaná pracoviště MŽP, nenašlo kladnou odezvu, resp. je považováno za nevhodné řešení a je

všeobecně odmítáno i odbornou veřejností a okresními i městskými úřady.

ÚHA jsou vystaveny libovůli nebo přímo zvládnutí funkcionářů městských nebo okresních úřadů - stejně jako tomu bylo v minulosti. Jsou na jedné straně zatracovány a na druhé straně zavelovány operativními činnostmi, suplujícími činnosti stavebních úřadů, které stejně jako dříve nejsou obsazeny kvalifikovanými odborníky.

Většina hlavních architektů zastává názor, že je nutno dosáhnout jednoty zodpovědnosti a pravomoci při současném zabezpečení tvůrčího zájmu. Mechanické slučování ÚHA s odbory MÚ a OÚ se v současné době nejeví jako optimální. Vede často k odchodu nejlepších pracovníků (snižování platů) a k praktickému rozpadu. Mohou však existovat i výjimky jako např. v Liberci, kde došlo ke sloučení ÚHA s odborem ÚPA při zachování personální i pracovní kontinuity.

Nepenuje názor, že by organizace všech ÚHA měla být založena na přísně jednotném schématu. Ústředním orgánem však musí být jednoznačně vymezen prostor a podmínky pro fungování územního plánování jako kontinuální činnosti. Každé pře-

rušení přináší nevyčíslitelné ztráty. Odchodem dlouhodobých pracovníků územního plánování mizí nahromaděné znalosti a zkušenosti. ÚPD a ÚPP se stávají archiváliemi pro studium badatelů, pokud ovšem neskončí ve sběru nebo na skládce odpadů.

Domníváme se, že by naše ministerstvo ŽP mělo činit více pro zachování urbanistů jako vymírajícího živočišného druhu a to především na poli legislativy - zákonů a vyhlášek - nejen o územním plánování a stavebním řádu, ale i o způsobilosti pracovníků pro jednotlivé činnosti, o způsobu financování územního plánování a jeho organizačním zabezpečení. Za důležité považujeme i vytvoření vazeb a podmínění státních dotací existencí urbanistické koncepce vyjádřené v územně plánovací dokumentaci.

To vše by mělo být v souladu s celkovou koncepcí našeho oboru, kterou však doposud postrádáme. Iniciativy jednotlivců nebo i skupin nemohou nahradit činnost ústředního orgánu, mohou však pomoci při vytváření koncepcí.

Ing.arch.R.Mundil

Z příspěvku ing.arch.Milana Gajdy

Chtěl bych se pokusit stručně charakterizovat do jaké situace dospělo územní plánování v západních zemích za období 1950-1990 a na tomto příkladě ukázat potřebnou koncepci rozvoje ÚP u nás v dalších letech. V závěru bych chtěl navrhnout, jak bychom mohli v relativně krátkém čase vypracovat tolik potřebný program pro naši Asociaci a pro usměrnění naší další činnosti.

Ve všech západních zemích skutečně vedle trhu působí velmi kvalitní plánovací systémy. Jejich názvy jsou různé (v Anglii "Town and Country Planning", v Holandsku "Physical Planning", ve Francii "L'aménagement du territoire", v Německu "Raumplanung"), ale v podstatě všechny vycházejí z několika shodných zásad:

- 1) Všechny tyto systémy řízení prostorového rozvoje vyšly ze stavebních zákonů a z územního plánování.
- 2) Ve všech zemích existuje pouze jeden plánovací systém, který koordinuje prostorový rozvoj na všech úrovních řízení.
- 3) Toto prostorové plánování vzniklo postupným rozšiřováním územně technického a kulturně-estetického řešení o problematiku ekonomického, sociálního a ekologického rozvoje v jeden komplexní systém. (Všechny aspekty /estetické, ekonomické, ekologické, sociální/ - mají stejnou váhu. Žádný nesmí být opomenut.).
- 4) Tento systém pracuje permanentně, to znamená,

- že plány prostorového rozvoje na všech úrovních (obec, oblast, stát) jsou v pravidelných obdobích (5-10 let) upřesňovány a doplňovány.
- 5) Plány jsou systematicky monitorovány a zjištěné nedostatky se průběžně odstraňují.
  - 6) Plány pokrývají celé území státu (na všech úrovních). Obce nemohou zajistit svůj rozvoj, když nemají vypracován plán.
  - 7) Nejdůležitější jsou plány zpracovány na místní úrovni.
  - 8) Plánování postupuje souběžně shora dolů a obráceně, aby podchytilo jak celostátní potřeby, tak místní požadavky. Střety zájmů se v procesu plánování vyřeší.

Je třeba zdůraznit, že takový plánovací systém (s různými odchylkami) se dnes používá ve všech kapitalistických (i rozvojových) zemích, protože při řízení státu existuje celá řada problémů, které trh není schopen řešit. Především francouzský prezident Giscard d'Estaing řekl: "Pokroková společnost nemůže být zcela závislá na soutěži a na řízení hospodářství trhem, musí sice důvěřovat, že tržní mechanismus je schopen řídit základní fungování hospodářství, ale musí toto řízení upravovat a doplňovat". Mezi trhem a plánováním přitom nejsou nepřátelské vztahy. Plánování naopak vytváří podmínky pro rozvoj zájmů společnosti i podnikatelů.

Pro lepší představu uvedu několik údajů o

organizací prostorového plánování v Holandsku. Holandsko má jeden z nejlepších plánovacích systémů na světě. Gigantické stavby, jako uzavření delty Rýna a ochrana země před povodněmi, získání statisíců hektarů půdy z moře nebo rychlá a kvalitní přestavba zastaralých jader měst a kvalitní péče o životní prostředí, jsou toho svědectvím.

Holandsko má třístupňový systém řízení (stát, provincie, obec). V každé provincii (cca 1 mil. obyv.) pracuje na úseku prostorového plánování cca 200 odborníků). V Holandsku se odborníci pro plánování připravují na sedmi vysokých školách. Výuka odborníků probíhá většinou tak, že po absolvování základního oboru (Urbanista, ekonom, geograf, sociolog, dopravní inženýr, vodohospodář, právník atd.) následuje dvouleté postgraduální studium plánování. Prostorové plánování má velmi širokou vědeckou a výzkumnou základnu.

Když porovnáme popsanou situaci v Holandsku, která je celkem typická pro všechny vyspělé západní země, vidíme jasně jaký musí být náš program.

Naše ÚP se začátkem 50. let "osamostatnilo". Přetrhalo pouta k hospodářskému plánování. Toto "osvobození" bylo zároveň naší zkázkou. Řízení ÚP si během 40 let přehazovalo mezi sebou jako horký brambor celkem 12 ministerstev a institucí. ÚP bylo proti rozhodnutím HP a politiků prakticky bezmocné. Prestiž ÚP upadla. Výchova odborníků byla na VŠA stále zaměřována nesprávně jen na urbanistickou (estetickou) problematiku. VÚVA se zabývala vším možným, jenom ne výzkumem ÚP problémů. Anž naše Asociace nevěnovala zhodnocení vývoje ÚP za léta 1950-1990 žádnou pozornost.

Co je proto nutno bez odkladu udělat.

- 1) Vypracovat analýzu vývoje ÚP v ČSFR za období 1950-1990 a charakterizovat jeho současný stav.
- 2) Vypracovat podrobný rozbor vývoje ÚP v záp. zemích (GB, Holandsko, SRN, Francie, Rakousko, Švédsko) a shrnout na jakých společných zásadách dnes tyto systémy pracují.
- 3) Na základě dvou předešlých materiálů a na základě cílů našeho dalšího politického rozvoje vypracovat "Koncept" ("Program") nového pojetí územního (prostorového) rozvoje našeho státu na všech úrovních řízení a návrh zákona o územním (prostorovém) plánování.
- 4) Po zpracování těchto materiálů svolat konferenci Asociace zaměřenou na jediný bod - na schválení Programu rozvoje územního (prostorového) plánování v naší zemi.

Jsem přesvědčen, že tím položíme základ k úspěšnému řešení všech dalších problémů. Pokud bude naše shromáždění s mými návrhy souhlasit,

chtěl bych je ještě konkretizovat takto:

- 1) Analýzy (bod 1,2) zpracovat do 3 měsíců, (t.j. do konce srpna 1991).
- 2) Návrh programu zpracovat do konce října 1991.
- 3) Konferenci k "Programu" svolat nejpozději v listopadu 1991.

Ze zasedání brněnské regionální skupiny

Dne 23. května 1991 se v Brně sešla valná hromada členů regionální skupiny Asociace pro urbanismus a územní plánování.

1. Sešlo se přibližně 30 členů.
2. Bylo řečeno, že regionální skupina prakticky nepracovala, a to hlavně ze dvou příčin:
  - většina členů vedení nepodněcovala příliš pracovní aktivitu členstva, poněvadž byla pracovní vyčerpána (jeden člen výboru se stal primátorem Brna, druhý člen výboru hlavním architektem)
  - většina členů rovněž pro ASOCIACI nepracovala především proto, že se věnovala výnosnější komerční činnosti
3. Dále bylo řečeno, že výchozí podmínky pro činnost ASOCIACE se velmi podstatně změnily, což se projevuje především:
  - upadající společenskou vážností oboru a poklesem zájmu o něj
  - naprostým nedostatkem finančních zdrojů pro činnost na straně jedné, a
  - zoufalou potřebou dialogu mezi jednotlivými profesemi v územním a národohospodářském plánování na straně druhé
4. Z diskuse vyplynuly následující možnosti dalšího osudu ASOCIACE:
  - pokračovat v činnosti pod "ochrannými křídly" jiné, mocnější organizace, například OBCÍ ARCHITEKTŮ nebo SVAZEM INŽENÝRŮ, poněvadž - jak říká tato skupina členů - je územní plánování technickou disciplínou
  - scházet se nad jednotlivými problémy, se kterými se členové setkávají ve své práci a hledat jejich společná řešení na nepravidelných odborných seminářích, večerech a setkáních
  - požadovat po pražském ústředí ASOCIACE malý díl prostředků získaných z členských příspěvků na vedení základní agendy a rozesílání pozvánek, a podobně
5. Co se týče dalšího osudu pracovníků

naší profese:

- jsme svědky transformace hospodářství, která v území vedle toho, že neřeší staré disproporce, vytváří disproporce nové (sociální, ekologické, ekonomické atd.)
- tyto disproporce jsou důsledkem překračování limitů sociálního, hospodářského a ekologického rozvoje území
- chceme-li, abychom jako územní plánovatelé znovu získali svoji vážnost, musíme dokázat, že jsme schopni za pomoci svých znalostí nabídnout cesty, jak tyto dis-

proporce řešit

- je potřebné přijmout východisko, že pouze za těchto podmínek může naše profese v nejbližší době dosáhnout společenskou vážnost
- bylo by velmi užitečné, kdyby MŽP financovalo vznik právě takových dokumentů, které by byly schopny splnit tyto cíle.

Za brněnskou regionální skupinu

RNDr. Karel Stránský

Vystoupení ing. Jiřího Buriana, člena Asociace, starosty města Sedlčany

Vážený pane ministře, dámy a pánové,

na poslední karlovarské konferenci o územním plánování v prosinci loňského roku jsem v diskusi kriticky vystoupil k průběhu konference a k předneseným názorům na změny územně plánovací dokumentace. Dnes nemám v úmyslu opět kritizovat, nýbrž vyslovit praktické připomínky k projednávané problematice, a to jako zástupce Městského zastupitelstva a jako představitel Městského úřadu.

Nerad se vracím do minulosti, ale přesto z ní musíme vycházet. Sedlčany, jako jedno z mála měst, měly ve druhé polovině 70. let zpracován územní plán sídelního útvaru, který byl v prosinci 1979 schválen. Byl zpracován podle tehdejších metodik socialistického rozvoje národního hospodářství, řešil funkční využití pouze zastavěné části území a vůbec nekoordinoval výstavbu v území. Územně technický a stavební rozvoj sídelního útvaru byl ovlivňován individuálními rozhodováními funkcionářů národních výborů a politických orgánů. Zásady pro výrobně technickou zónu negativně ovlivňovali i ředitelé podniků a jejich vztah k městu. Dopady rozvoje města na jednotlivé složky životního prostředí byly řešeny minimálně, případně vůbec. A tak územní plán se stal nepodstatným pro vrcholný orgán města - poslanecký sbor a nezajímavým pro celou veřejnost. Přitom musím podotknout, že celkovou nefunkčnost územního plánu nezpůsobil přímo zpracovatel.

Přechod na tržní ekonomiku, vypořádání majetkových krivd, zhodnocování území měst a obcí, začínající podnikatelská činnost, přechod na úplnou samosprávu obcí a povýšení funkčnosti městského zastupitelstva v rozhodovací fázi si vyžaduje jiný přístup i v územním či prostorovém plánování a regulačních zásadách. Je to problém nejen nového formová-

ní města, ale i přístupu Vás, urbanistů, architektů, demografů, sociologů a dalších odborníků.

Z praktického pohledu bych chtěl zdůraznit:

- 1) - územní a regulační plány musí formulovat strategii sociálního, ekonomického a stavebně technického rozvoje města s jasnými dopady na životní prostředí.
- 2) - plány musí být zpracovány srozumitelně tak, aby byly pro městské zastupitelstvo nástrojem pro rozhodování a řízení.
- 3) - musí mít vazbu na ekonomiku měst již ve fázi pořizování této dokumentace.
- 4) - dokumentaci je nutné zpracovat pro celé správní území města, včetně zastavěných i nezastavěných ploch. Podmínky zadání musí být zpracovány ve variantách s uvedením ekonomických aspektů. Občany bude zajímat důsledek konečného řešení na jejich vlastní ekonomiku, tj. na daně.
- 5) - je třeba podchytit vazby okolních správních území ke spádovému městu, vyplývajících z přírodních hranic území, nikoliv jen administrativních.
- 6) - je nutno řešit formu projednávání územně plánovací dokumentace s občany jak ve fázi průzkumu mínění občanů, tak ve fázi projednávání návrhu - tím mám na mysli užší spolupráci urbanistů s veřejností a samosprávou.
- 7) - plány využití území nebo regulační plány nesmí být schválením uzavřené a časově limitované - naopak musí být zpracovány tak, aby bylo možno do nich vstoupit a aktualizovat je podle změn vývoje města a jeho správního území.
- 8) - je třeba vytvořit jasnou a přesnou metodiku zpracování dokumentace zvláště, když se rozpadají současné projekční pracoviště. Další formy zpracování mohou být jak privátní, tak spolkové,

ale sjednotíme názor na problematiku. Roztříštěním názorů a individuálním přístupem ještě více ponížíme urbanistickou úroveň našich měst a prohloubíme tak propast mezi městem a příměstskou i okolní krajinou.

- 9) - pokud převezmeme zahraniční zkušenosti, tak ano, ale vždy s českými prvky.
 10) - celou tuto problematiku územního plánování je nutno řešit legislativně, podrobněji a funkčně oproti dosavadnímu zákonu č.50/76 Sb.

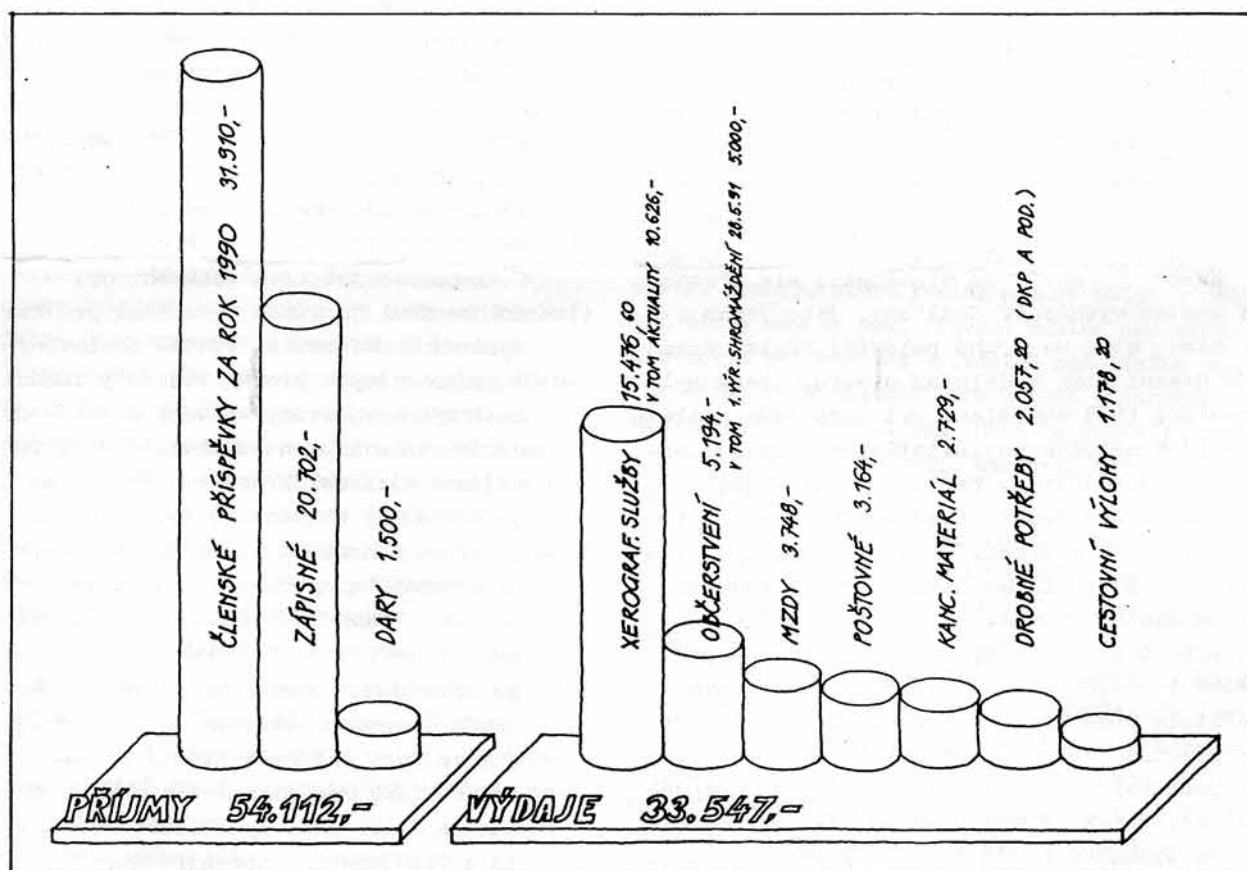
Vyslovil jsem pouze několik praktických poznatků a názorů, nikoliv osnovu zpracování

územně plánovací dokumentace, a to proto, abychom našim městům a obcím vrátili jejich bohatost i význam, a dalším generacím měli se ctí co předat.

A proto Vás všechny přítomné žádám, hlavně zástupce ministerstva životního prostředí: jako odborníci urychlete změny v územním plánování a stavebním řádu - nečekejte! My - zástupci městských zastupitelstev máme před sebou už jen tři a půl roku tohoto volebního období a musíme našim občanům, byť ve velmi těžkých podmínkách, hodně předat. Přispějte k tomu i Vy!

Já Vám za to předem děkuji.

Přehled příjmů a výdání Asociace za rok 1990 a za období od 1.1 až 28.5.1991

Aktuality Asociace pro urbanismus a územní plánování

Vydává rada Asociace jako vnitřní informační tiskovinu pro členy Asociace a zájemce. Vychází nepravidelně. Neprodejné. Náklad 250 kusů. Celkové uspořádání (redakce) ing.arch.Petr Starčevič. Adresa prozatímní kanceláře: Letenská 5/120, Praha 1, psč 118 45, telefon (02) 539341.